

ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Вітенко І.М.

[Vitek @i.ua](mailto:Vitek@i.ua)

Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти,

The article examines the relevance of innovative activity and research-experimental work in the education system, reveals the ways of implementing an innovative educational experiment at the regional level on the topic «ECO-school».

Key words: *innovative activity, research and experimental work, innovative educational experiment of the regional level «ECO-school».*

Сьогодні Українська держава та її громадяни стають безпосередніми учасниками процесів, які мають надзвичайно вагоме значення для подальшого визначення, першою чергою, своєї долі, долі своїх сусідів та світового порядку на планеті в цілому. В сучасних важких і болісних ситуаціях викликів та загроз наша держава зазнає значних змін у всіх сферах життя, а надто в соціальній, економічній та політичній. У зв'язку з цим не аби якої актуальності набуває проблема радикальної перебудови освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти на основі пріоритетів безпеки і збереження здоров'я усіх його учасників.

В Законі України «Про освіту» чітко визначено, що «метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору». Відповідно основне завдання школи полягає у забезпеченні умов для гармонійного всебічного розвитку особистості здобувачів освіти, а ефективність його виконання залежить як від педагогічного колективу в цілому, так і від кожного вчителя зокрема, а тому він має володіти, відповідним рівнем сформованих професійних компетентностей, арсеналом ефективних педагогічних технологій, прийомів і засобів для організації освітнього процесу, навичками фахової рефлексії для визначення власних потенційних можливостей, побудови стратегії саморозвитку та професійного вдосконалення.

Інноваційна діяльність на сьогоднішній день є одним із провідних напрямів освіти, що формує майбутнє суспільство. Готовність до такої діяльності головна ознака поступу вперед. Єдиним правильним і ефективним шляхом перевірки результативності запровадження інновацій у системі освіти є дослідно-експериментальна робота. У зв'язку з цим Тернопільським обласним комунальним інститутом післядипломної педагогічної освіти з вересня 2019 р. до травня 2023 р. реалізовано інноваційний освітній експеримент регіонального рівня на тему «ЕКО-школа».

Мета експерименту полягала у розробленні та перевірці ефективності моделі формування навичок експериментальної роботи та науково-дослідної діяльності, вирішенні проблем інноваційного розвитку закладів освіти з урахуванням пріоритетів збереження та зміцнення здоров'я всіх суб'єктів педагогічного процесу, спрямованого на особистісний розвиток учнів, шляхом збереження довкілля, а також створенні педагогічних умов для впровадження дослідницького методу навчання.

Впродовж експерименту проведено ряд організаційних та різноманітних за змістом і тематикою науково-методичних заходів; розроблено та обґрунтовано концепцію і модель

формування здорового екологічно безпечного освітнього середовища у закладах освіти Тернопільської області; реалізовано цілий спектр інноваційних освітніх технологій; налагоджено співпрацю з міжнародними закладами та установами освіти, а також підписано угоди про співробітництво із закладами вищої освіти, громадськими організаціями та органами місцевого самоврядування; розроблено авторські освітні програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників, навчальні програми курсів за вибором для учнів закладів загальної середньої освіти та навчальну програму гуртка з позашкільної освіти; видано низку науково-методичних посібників тощо.

Варто зауважити, що під час реалізації експерименту здійснювалось дослідження його ефективності. З цією метою було використано технологію онлайн-опитування за процедурою «ДО» і «ПІСЛЯ», у якому взяли участь 3343 особи, а саме: 415 педагогічних працівників, 365 школярів початкового рівня освіти, 1099 учнів базового та профільного рівнів освіти, 1464 батьків здобувачів освіти. Порівняльний аналіз діагностичних карт респондентів проведено у квітні 2023 р. Це дозволило отримати статистично достовірні результати, які засвідчили, що в рамках експерименту отримано позитивні зміни за усіма показниками. А тому можна зробити висновок, що експеримент має актуальний характер, інноваційний зміст, а його очікувані результати підтверджено на всіх етапах.

У ході реалізації експерименту обґрунтовано та розроблено теоретико-методологічні основи реалізації інноваційного освітнього експерименту регіонального рівня на тему «ЕКО-школа», концепція і модель формування здорового екологічного безпечного освітнього середовища у закладах освіти, а також матеріали обґрунтування й експериментальної апробації системи розвитку ключових компетентностей учнів на засадах особистісно зорієнтованого, діяльнісного, системного, диференційованого, модульного, аксіологічного та інтегративного наукових підходів. Запропоновано шляхи вирішення проблем інноваційного розвитку закладів освіти з урахуванням пріоритетів збереження за зміцнення здоров'я всіх суб'єктів освітнього процесу, спрямованого на гармонійний особистісний розвиток учнів на основі збереження довкілля та реалізації наскрізних змістових ліній «Екологічна безпека і сталий розвиток».

Реалізація інноваційного освітнього експерименту регіонального рівня на тему «ЕКО-школа» спрямована на вирішення проблем сталого розвитку закладів освіти засобами інтеграції змісту освіти й організаційних форм освітнього процесу щодо формування здорового екологічно безпечного освітнього середовища задля ефективної реалізації освітніх траєкторій і програм розвитку кожного учня з урахуванням пріоритетів збереження та зміцнення здоров'я всіх суб'єктів педагогічного процесу, а також створює умови для розвитку здорової, екологічно толерантної, гармонійно розвинутої особистості та творчої самореалізації кожного громадянина України, розв'язує проблему підготовки вчителя-інноватора.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ В КАРПАТСЬКОМУ НПП ДЛЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПРИРОДНИЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

*Кравчинський Р.Л., Стефурак О.М.
kravchinski@ukr.net stefurak@ukr.net
Карпатський національний природний парк*

The publication is devoted to the issue of passing industrial practice on the basis of the Carpathian National Natural Park. Practical techniques and a plan for studying natural conditions (abiotic) are shown - climatic and meteorological conditions, geological structure, relief, water resources and soils.

Key words: *Carpathian National Natural Park, internship, abiotic components, natural conditions.*